

τὸ ψεῦδος τοῦτο, — λέγω ψεῦδος, — ἐλικαίσεν ὅλως τὴν περὶ τοῦ ἀτόμου τῆς ἐκτίμησίν μου, ητίς δὲν εἶναι λίαν εύνοϊκή.

Ωραία κόρη, ματαιόφρων καὶ ἄκαρδος, εἶναι ἀληθῶς ἀξέια νὰ γείνῃ σύζυγός σου.

Καὶ προχωρῶν, ἐνῷ ἡ περιφρόνησις διεγράφεται ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ ἡ εἰρωνία ἔλαμψε ἐν τῷ βλέμματι αὐτοῦ, ἐπανέλαθε.

— Σὲ ἐνόησα καλῶς, κύριε ὑποκόρυ;

‘Ο Ἄλειβρίκ ἔδακεν ἐκ λύσης τὰς πυγμὰς αὐτοῦ.

— Μετὰ ταῦτα πάντα, ἀνέκραξεν, ὑποθέτω δτὶ θὰ μὲ δώσῃς τὴν πρέπουσαν ἱκανοποίησιν.

‘Ο δὲ Ἰωάννης ὑψώσας τοὺς ὄμους, ἀπήντησεν ἡσύχως.

— Υπάγω εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἵνα ἐτοιμάσω τὸν ταξιδιωτικὸν σάκκον μου· θὰ ἐπινοήσω πρόφρεσίν τινα, καὶ θὰ ἡμιαι εἰς Παρισίους τὴν πρωίαν τῆς μεθαύριου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεμαρτύρη.

Ἐνδιθεν τοῦ βαθυσκού ἄλσους τῶν ζυγιῶν αἱ γυναικεῖς, ἀφωνοὶ ἐκ φόβου, δὲν ἐτόλμων νὰ ἀτενίσωσι πρὸς ἀλλήλας, αἴφνης ἡ Ἰωάννα ἔρρηξε κραυγήν.

— Λίνα, Λίνα! τὶ ἔχεις; . . .

‘Η Εελίνα ἀνορθωθεῖσα αἰφνιδίως, ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στῆθος καὶ τὸ μέτωπον, είτα δὲ ἀφεῖσα ἐλαφρὸν τόνον, ἔπειτα λιπόθυμος, λευκὴ δὲς τὸ περιτραχήλιον αὔτης, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς κ. Βέρλευ.

‘Η κ. δὲ Ραμγέρ ἔμειδίασε νευρικὸν καὶ πλήρες περιφρονήσεως μειδίαμα.

(Μετάφρασις Κ. Α. Η.).

(Ακολουθεῖ).

ΤΡΩΪΚΑ.*

Δημοδιεύσαντες ἐν πίγουμένοις φύλακοις τῆς «Ἐπιθεωρήσεως» ἐπιστολάς τινας τοῦ λοχαγοῦ Μπαΐττικερ, καταχωριθείσας ἐν τῇ ἐνταῦθα ἐκδιδούμενῃ γερμανικῇ ἐφημερίδι «Οθωμανικῷ Ταχυδρόμῳ» καὶ ἐλεγχούσας τὸν πολιτείαν τοῦ κ. Σραΐδερ, ὡς ἀπαρνησαμένου προτέραν περὶ τῆς ἀποκαλυψθείσης Ἰλίου γνώμην αὐτοῦ, φρονοῦμεν δτὶ ὧφειλομεν, ἀμεροληψίας κάριον, νὰ παραθῶμεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τελευταίου τούτου εἰς ἀπάντησιν ἐν τῇ αὐτῇ γερμανικῇ ἐφημερίδι δημοδιεύσμενα, καθόδον μάλιστα τὸ ἐκ τῆς τοιαύτης δημοσίου συζητήσεως ἐπὶ θέματος τοδοῦτον ἐνδιαφέροντος τὴν ἐλληνικὴν ἀρχαιολογίαν προκύπτον ἀποτέλεσμα δὲν θὰ ἦναι ἄμυοιρον· σπουδαιόττος.

Ἐνεκα τοῦ σχοινοτενοῦς ὅμως τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τοῦ κ. Σραΐδερ, θὰ προσπαθήσωμεν νὰ δώσωμεν μόνον τὴν οὐδιαστικωτέραν ταύτης περιλόγων.

Ἐν πρώτοις ὁ ταγματάρχης Σραΐδερ, ἀνακεφαλαιῶν τὰς ἐναντίον αὐτοῦ διατυπωθείσας κατηγορίας, περιστρέφομένας, ὡς γνωστόν, κυρίως εἰς τὸ

ὅτι, ἄλλα προηγουμένως περὶ Τροίας πρεσβεύσαν καὶ συμφάσκων τρόπον τινὰ τῷ Μπαΐττικερ, μετήλλαξε κατόπιν γνώμην, συνεπειδή μάλιστα τῆς ἐν Βερολίνῳ παρουσίας τοῦ Δαΐζπελδ, παραπονεῖται ἐπὶ τισιν πικιστα κοινοβουλευτικαῖς, ὡς λέγει, ἐκφράσεσιν αὐτοῦ, μεθ' ὅ, ἀναφέρων δηλώσεις τινὰς τοῦ Μπαΐττικερ περὶ τοῦ διδάκτορος Χριστιανοῦ Μπέλγκερ, ὅστις ἐφόρει κατ' ἄρχας δτὶ ἡ ἀνακαλυψθεῖσα «Ιλιος» (Ισαρ-λίκ) ἀπετέλει νεκρόπολιν, ἐνῷ κατόπιν καθηγητῆς γυμνασίου ἐν Βερολίνῳ διατελῶν, ἐξέφρασε τὴν λύπην αὐτοῦ ἐπὶ τῷ δτὶ καὶ ἐπὶ στιγμὴν ὡς νεκρόπολιν τὸ Ισαρλίκ ἐξέλαθε, προστιθοντι: «Τοῦτο συμβαίνει — ὡς πᾶς θνητὸς τούλαχιστον θὰ ἐσκέπτετο — δτὶ ἐν τῇ ἔξακολουθήσει τῶν περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἰλίου μελετῶν αὐτοῦ (ὁ Μπέλγκερ) ἐσχημάτισε νέαν γνώμην, δτὶ δὲ εἶναι ικανῶς εἰλικρινῆς νὰ κηρύξῃ τοῦτο δημοσίᾳ. Κατὰ τὴν γνώμην ὅμως τοῦ Μπαΐττικερ ὁ Μπέλγκερ, οὕτω φερόμενος, ἀξιεῖε παίνως ὑπὲ τάγματι, ὡς συνήθως ἐν τῇ τῶν ιεραρχῶν γλώσσῃ λέγεται, ὅταν ἐπιθικούς τις ἡ καθηγητῆς πανεπιστημίου ἀπαργύττατι κατόπιν ἀνεγνωρισμένην ὑπ' αὐτοῦ πρότερον καὶ διὰ τολμηρᾶς ἀντιστάσεως ἐκ δηλωθεῖδαν ἀλίθειαν, ἵνα μὲν ὑποστῇ τὸν διὰ πυρὸς θάνατον ἢ τούλαχιστον μὴ διαβληθῆ».

Οὕτω, λέγει, ὁ ἀναγνωστής διὰ τοῦ κατὰ τοῦ Μπέλγκερ κεφαυνοῦ προπαρασκευάζεται εἰς τὰ κατόπιν περὶ τῆς ἀποστασίας τοῦ Σραΐδερ φερόμενα, μεθ' ὅ ἀρχεται τῆς ἀπολογίας, ἐκτιθέμενος, δτὶ τῷ 1888 διὰ πρώτην φορὰν ἐπραγματεύθη ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἄλλων συναδέλφων αὐτῷ ἐκδιδούμενοις Ἀρχεῖοι τῆς τὴν Τίρουνθα, τὰς Μυκήνας καὶ τὴν Τροίαν ὡς ἀρχαιότατα μνημεῖα τῆς ὁγχοωματικῆς τέχνης ἐκ τῆς πρωτοκατῆς ἐποχῆς. Αὐτόθι οὐδεμίαν ἐποιεῖτο μνεῖαν τοῦ Μπαΐττικερ, δστις μόνον ἀπὸ τοῦ 1889 τοδοῦτον ἐργάσατο ποιούμενος θόρυβον κατὰ τοῦ Σλέμπαν, Βίρχωρ καὶ Δαΐζπελδ, ὥστε ὑποδείξει τοῦ φίλου αὐτοῦ, Στέφφου, ἐκινήθη ἡ περιέργεια τοῦ Σραΐδερ καὶ νὰ μντληθε γνώμας τινὰς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Μπαΐττικερ. ‘Ο κ. Σραΐδερ, ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Μπαΐττικερ γραφέντα δτὶ τῷ 1892 ἀπέλειψεν τὴν Ισαρλίκ-Τροίαν ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν τοιούτων μνημείων καὶ δτὶ συνεπῶς μετέβαλε γνώμην, δμολογεῖ τὴν τοιαύτην μεταβολήν, ἀλλὰ μετέβαλον, λέγει, τὴν περὶ τοῦ Μπαΐττικερ γνώμην μου· τὸ ἐπὶ ἐμοὶ οὐδεμίαν ἐκφέρω κρίδιν περὶ τοῦ κυρίου ζητήματος (ἀν δηλ. ἡ ἀνακαλυψθεῖσα «Ιλιος» ἀπετέλει κατοικίαν ἀνθρώπων, ἢ πτο νεκρόπολις), διότι δὲν εἶμαι γνώστης τῆς τροιστογικῆς ἀρχαιολογίας, ἢ ἀρχαιολόγος ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο. Μόνον δὲ ὡς μπχανικὸς φρονῶ δτὶ δύναμαι νὰ ἐκφράζω γνώμην τινά. ‘Ο Μπαΐττικερ δὲν ἐπιτίθεται, λέγει μόνον ἐναντίον τοῦ Σλέμπαν καὶ τῶν ὄπαδῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ καθ' ὄδοικλήσου τῆς νεωτέρας ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, ἀποκαλῶν καὶ τὰ ἐν Τροίᾳ «μικρὰ εὐρήματα» τὰ ἐκ λίθου, τὰ ἐξ ὀπτῆς ἢ μὴ ὀπτῆς κεφαμίτιδος, ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, δρειχάλκου κλπ. ἀντικείμενα, ἀτινα ἀνθρώπινοι εἰργάσθησαν κεῖθες, οὐχὶ χρειώδη σκεύη διὰ ζῶντας ἀλλὰ ἀντικείμενα, ἀτινα συνεθάπτοντο μετὰ τῶν νεκρῶν. Πολλὰ τὰ εὐθύνη ἀπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην λέγει ὁ Μπαΐττικερ· ἐν ζητήμασιν ὅμως ἐπιστημο-

νικοῖς ὁ ἀδαῆς ὑφεῖται, λέγει ὁ κ. Σραΐδερ, νὰ σιγῇ. Ἀπ' ἀρχῆς δ' ἐγὼ ἐδῆλωσα ὅτι τοιαύτην πίθελον νὰ τηρήσω σιγὴν.

Προκειμένου περὶ τῶν ἐν Τροίᾳ οἰκοδομῶν καὶ τοῦ περιβάλλοντος τείχους ὁ κ. Σραΐδερ, λέγει ὅτι παρέθηκε μόνον τὰς τοῦ Μπαίτικερ ἐπὶ τούτων κρίσεις καὶ ἀπεδοκίμασεν αὐτάς, ὡς πραγματογνώμων δὲ ἐστάθμισε καὶ ἀνέπτυξε ταύτας. Καθόσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ ζῆτημα τῶν πύργων, σχετικῶς πρὸς τοὺς δοποὺς διεμαρτυρήθη ὁ κ. Σραΐδερ κατὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Δαιρόφελδ ὄνομασίας αὐτῶν, τὸν δὲ διαμαρτυρίαν ταύτην ἔχοντι μοποίησε κατ' αὐτοῦ ὁ ταγματάρχης Μπαίτικερ, ὁ κ. Σραΐδερ ἀναγκάζεται νὰ προσῇ εἰς ἔργυντείαν τινά, ἵνα καὶ κρίνομεν καλὸν φέδε ἐν τοῖς πλείστοις καὶ παραθέσωμεν· Ἰδού τί λέγει:

« Διὰ τῶν ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαψῶν ἀπεκαλύφθη μέρος τοῦ Ἱεροῦ τῆς Δῆμητρος (ὁ κῶδος, ἐνῷ ἐτελοῦντο τὰ περίπιστα ἐλευσίνια μυστήρια) ἦτοι τείχος φέρον ἀκριβῶς τὸ σχῆμα τοῦ «Τρωϊκοῦ» τοιούτου, τούτεστι μετά τῶν αὐτῶν ὑποστηριγμάτων, προεχόντων ἔξωθεν, δύτων δύκωδῶν καὶ μὴ περικλειούντων κοιλότητα, τούλαχιστον ἐν τῷ καταστάσει, ἐν ᾧ περιεσθώσαν ἥμιν. Ἐπίσης εὐρέθη καὶ ἐπιγραφή, σχετιζόμενη πρὸς τὸν ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν τούτων καὶ ἀποτελοῦσα ἔνσημα τεκνικήν ἐκθεσίν. Ὁ Χρ. Τσούντας δύτις ἐν τῷ «Ἀρχαιολογικῷ Ἐθημερίδιῳ» (1883 σ. 108) ἐδημοσίευσε τὸν ἐπιγραφὴν ταύτην, ἐπέγραψεν αὐτὴν λογισμού σειαν. Τὸν ἐπιγραφὴν ἀνέγνων, τὸ τείχος δύμας δὲν εἶδον· ἐπὶ τῷ βάθει ὅμια τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ Δαιρόφελδ ὅτι ὡς πρὸς τὸ σχῆμα εἶναι δύμοιον πρὸς τὸ τρωϊκὸν οὐδαμόδες δύναμαι ν? ἀμφιβάλλω Ἀναμφισπεκτήτως βέβαιον φαίνεται ὅτι διαντάξας τὸν ἐπιγραφὴν χαρακτηρίζει τυμῆματα οἰκοδομῶν ἀπεργάτης θεοῦ ὁ Άπεκάλουν Strebepfeiler, Vorlagen, Contreforts διὰ τῆς λέξεως πύργοι Γερμανιστή δὲ ὁ πύργος λέγεται Thurm. Ἀλλως — προσθέτικεν δαιρόφελδ — δὲν εἶναι ὁ πρῶτος καὶ μόνος Γερμανὸς δύτις ἀπεκάλεσε τοιούτους δύκους τείχους «πύργους».

Κατωτέρῳ παρατιθοτι μαρτυρίας (ὧς τὸν τοῦ Bädecker) περὶ τοῦ ὅτι τοιοῦτοι δύκοι πύργοι οἱ ἀποκαλοῦνται, σημειώθεισας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Δαιρόφελδ μεθ' οὐ καὶ συνεψωνήθη ὅτι δὲ μὲν Δαιρόφελδ θ' ἀπεκάλει τὰ τοιαῦτα ἐν εἴδει στιριγμάτων τειχίσματα πύργοις, ούτος δὲ δὲν ὅτα διεμαρτύρετο κατὰ τῆς ὄνομασίας ταύτης. Είτα ὁ κ. Σραΐδερ προστιθοῖς εἰς πληρεστέραν δικαιολογίαν αὐτοῦ:

« Οὐχὶ ὅμως διότι ἐπεισθνοῦ ὅτι ὁ Δαιρόφελδ καλῶς πράττει οὕτως ἀποκαλῶν τοὺς δύκους ἐκείνους ἢ διότι ἔθεωσουν τὸν Paedeker ὡς αὐθεντείαν ἐν τῷ ὀχυρωματικῷ. Ἐν οὐδενὶ ἐλλονικῷ λεξικῷ ἢ λεξιλογίῳ, παρ' οὐδενὶ κλασικῷ συγγραφεῖ (διότι ἐκ τούτων ἀρύνονται ἐκεῖνα τὰς τῶν λέξεων σημασίας) ἀπαντῇ καὶ ἡ ἐπὶ ἀπλῶν προεξοχῶν τειχῶν ὄνομασία πύργος. Παρ' οὐδενὶ γερμανοελλονικῷ λεξικῷ αἱ λέξεις Strebepfeiler ἢ Strebe ἔργυντείαν ταῦλως ἢ διὰ τῶν λέξεων ἀκτυρρίς ἔργεισμα, ὑποστήλωμα αὐδέποτε δὲ διὰ τῆς λέξεως πύργος. Ἐν τῷ Ιλιάδι (M 259) ἀπαντῇ ἡ φράσις «στήλας τε προσβλῆτας» τούτεστι στήλας καὶ προεξοχάς, τοῦθ' ὅπερ, λαμβα-

νομένης ὑπ' ὄψει τῆς ἐλλονικῆς γραμματικῆς, σημαίνει «προεξοχόμας στήλας». Οἱ οὕτω καλούμενοι πολιορκητικολόγοι, τούτεστιν οἱ ἐλληνες στρατιωτοὶ συγγραφεῖς, ὅσοι πραγματεύονται περὶ πολιορκῶν καὶ ὀχυρωμάτων Φίλων ὁ βυζάντιος, ὁ εἰς τὸν ἐλληνιστικὸν ἀλεξανδρινὸν ἀνικῶν ἐποχὴν, πιθανῶς δὲ σύγχρονος περίπου τῆς μνημονευθείσης ἐλευσίνειον λογοδοσίας) καὶ Ἄγρων μόδης ὁ βυζάντιος (πιθανῶς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ αὐτοκράτορος Ιουστίνιανοῦ) πραγματεύονται διὰ μακρῶν περὶ τειχῶν καὶ πύργων οἱ παρ' αὐτοῖς ἀναφερόμενοι πύργοι φέρουσιν ὄντας ποικίλα σχήματα, ἀνεξαρτέτως δημιουρίας εἰσὶν οἱκοδομαὶ κοιλαῖ ἔσωθεν. Ἄλλ' ἀρκείτωσαν ἥμιν ταῦτα, λιαν πολλὰ ἀλλως περὶ ζητήματος ἀποτελοῦντος πάντως «διδακτορικὸν» τοιοῦτο. Οὐδεμία ὑφίσταται ἀμφιβολία περὶ τοῦ ὄποιαν τινὰ ὄψιν ἔχει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος τείχος· τὸ πᾶς δὲ ἀποκαλοῦμεν εὔτε τοῦ οἵματος τούτο οὐδὲ πέπλου ἀλλοιοῖ τὸ ἐκ τείχους περίφραγμα τῶν ἐν Τροίᾳ ἀνακαλυφθέντων μερῶν».

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ο Φεβύνες εν κλινταντίνονιο με.

« Οτε ἡγγέλθη ἡ ἐλευσίς ἐνταῦθα τοῦ διαπρεποῦς πρώντων ἔταίσου τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας κ. Fr. Febyvre παρεσθομεν διὰ προτέρας ὥμιν Ἐπιθεωρήσεως βιογραφικᾶς σημειώσεις ὡς καὶ τὸν περὶ τῆς τέχνης αὐτοῦ γνῶμην κριτικῶν τῆς ίδιας πατριόδος τῶν διαπρεπεστάτων, φρονούντες ὅτι ἡ γνώμη αὐτῶν βαρύνει πλέον πάσης ἐτέρας καὶ ὅτι, τοῦ λόγου ὄντος περὶ ὑποκριτῶν κριθέντων ἥπον ἐν Γολλίᾳ, ἡ ἀξία αὐτῶν ἔστι καθωρισμένη, δὲν ἐπιδέχεται δὲ μεγαλοποιήσεως ἡ ἐλαττώσεως. Οὐχ οὕτως ὅμως ἔφρόνουν καὶ τινες τῶν παρ' οἷμιν, εὐάριθμοι ἀλλοθῶς, οἵτινες εἰθιομένοι τυφλῶς ν? ἀποθαυμάζωσι πᾶν τὸ ξένον, εἴτε ἐξ ἀγνοίας, εἴτε πρός ἐπιδείξιν ὅτι γινώσκουσι τὸ καλόν καὶ θαυμάζουσιν αὐτό, ἐσπειδόντον τοσοῦτον νὰ καιώσι θυμίαμα τῷ τέχνῃ τῷ Febyvre, ὃστε οὖδὲ κόκκος αὐτοῦ ὑπελείφθη αὐτοῖς ὅπως τροσενέργικοι εἴτεροις ὑποκριταὶ, οἵοι ὁ Coquelin καὶ ὁ Got, εἰ τοτε πέρχοντο ἐνταῦθα, ἵνα μηδὲν είπωμεν περὶ τοῦ μετὰ μικρὸν ἀφικονυμένου εἰς τὸν οἵματεραν πόλιν ἔξοχου τραγούδου Mouvet Sully. Τὸ πᾶν μέτρον ἀριστον τῶν οἵμετέρων προγόνων οὐδόλως ἐλήφθη καὶ ἐν τῷ παρούσῃ περιπτώσει ὑπ' ὄψιν, ἐντεῦθεν δὲ ἀλλοιοῖς ἡγεμονίαν καθόλου ἀξιαν τῷ Febyvre. Εἴχομεν πρός οἷμων δύο στρατόπεδα ἀλληλομαχοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ἀκλόνητον τὸν δρόμον κριτικῶν. Ως εἴπομεν καὶ ἐν προτέρᾳ ὥμιν Ἐπιθεωρήσει ὑποκριτής προσβληθεῖς ἐν τῷ ἐπιφανεστάτῳ Γαλλικῷ-Θεάτρῳ δὲν στερεῖται ἀξίας, ὑπεδειξαμεν δὲ τινες αἱ ἀρεταὶ τοῦ ἱεράρχου τοῦ Οίκου τοῦ Μολιέρου καὶ τι τὸ θεωρούμενον ὡς ἐλαττωματικὸν παρ' αὐτῷ. Όσα ἡθελοῦσαν τινες νὰ εἰπωσι περὶ ὑποκριτής τὸν Febyvre εἰνε ὁρθότατην, Ἡκούσαμεν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ Demi-Monde καὶ